

Slutarbete Akupunkturakademin 2011

Impotens

Av Linn Brodin

www.akupunkturakademin.se

Innehållsförteckning

Introduktion	3	
Orsaker, behandling och råd vid impotens enligt Västerländsk medicin	3	
Grundläggande begrepp kring impotens inom Traditionell Kinesisk Medicin		3-4
Orsaker och mönster till impotens enligt Traditionell Kinesisk Medicin	4-5	
Slutkommentar		6
Referenser	6	

Introduktion

I Sverige under 2009 hade 26% av sexuellt aktiva män i ålder 18-74 år erfarenhet av erektil dysfunktion, impotens. Enligt undersökningar världen över verkar problemen öka.

De flesta män drabbas någon gång i livet av ”tillfällig impotens”. Oförmåga att uppnå eller behålla tillfredsställande erektion.

Jag vill här göra en kortare presentation av hur västerländsk medicin ser på impotens och ”tillfällig impotens” och vidare se hur man inom TKM resonerar.

Jag kommer kort att beskriva några grundläggande begrepp inom TKM innan jag beskriver orsaker och mönster, diagnoser och symtom till impotens enligt TKM.

Orsaker, behandling och råd vid impotens enligt västerländsk medicin

Många fall av impotens beror på medicinska problem som åderförkalkning, hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes, högt blodtryck, depression, neurologisk sjukdom eller njursvikt. Dessa är smygande problem och räknas inte som tillfällig impotens där orsaken tex kan vara alkoholintag, nervositet inför ny partner eller tillfällig stress.

Behandling sker med medicinering, ibland samtalsterapi. Om högt blodtryck, höga blodfetter, alkoholmissbruk eller rökning finns med i bilden sker eventuellt behandling också mot detta.

Vanligaste läkemedelsbehandlingen är PDE-5-hämmare, t ex Viagra, som ökar blodtillförseln till penis. Här förutsätts att patienten har kvar sin sexlust eftersom sexuell stimulans krävs för effekt. Ett annat alternativ är Alprostadil (PGE1), i form av injektion i svällkropp i penis eller uteralstift. Alprostadil ger erektion även utan sexuell stimulans.

I sista hand används proteskirurgi.

Råd som ges är att sluta röka eftersom det bidrar till att blodkärlen drar ihop sig i penis.
Minska på alkoholintaget, eftersom alkohol efter längre tid är lustnedsättande.
Prata med partner och inte undvika närkontakt.
Titta över vilka läkemedel man använder. Vissa sömnmedel och psykofarmaka kan påverka erektionen.
Stressa mindre.
Ta tag i depressioner

Grundläggande begrepp och meridianer kring impotens enligt TKM.

Yin symboliserar tex kvinnligt, mörker, kyla, inre

Yang symboliserar tex manligt, ljus, värme, yttre. Yang är en manifestation av kraft exempelvis erektion.

Yin och Yang kan inte existera utan varandra. De är varandras motsatser och balanserar och kompletterar varandra.

Människan och universum är uppbyggda av livsenergin **Qi**. Qi är osynlig men visar sig som alla slags rörelser i kroppen. Om Qi inte kan flöda fritt och harmoniskt i kroppen kan sjukdomar uppstå både i fysisk och psykisk form.

Blodet när de inre organen och vävnaderna och förankrar dessutom Shen, (hjärtats själsaspekt) sinnena, medvetenhet. Blodet skapas av essenser från njurarna och näringsämnen ur födan.

Essenser tillsammans med Qi är basen för våra liv. Medfödda essenser -arv och essenser som bildas här och nu från mat och dryck. Essenserna visar på vår styrka och vitalitet.

Hjärtat kontrollerar blodcirkulationen och blodkärlen. Hjärtat har själsaspekt Shen. Hjärtat står för medvetenhet. Om hjärtat inte är i balans uppstår mentala och psykiska problem.

Mjälten sköter transport och transformation av näringsämnen, ansvarar för matsmältningen, utgör basen för Qi och blod (tillsammans med magen), ansvarar för att blodet stannar inom sina kärl. Mjältens känsla är oro och mjälten skadas lätt av grubbel.

Precis som mjältens Qi och utvunna essenser stiger uppåt gör så också intryck. Intrycken rör sig mot hjärtats själsaspekt Shen och analyseras, vid obalans och grubbel presenteras Shen för samma intryck om och om igen - missnöje och koncentrationssvårigheter kan uppstå när mjälten och hjärtats skadas.

Njurarna ansvarar för utveckling och fortplantning, styr sexualitet och skaparkraft. Njurarnas Yin och Yang utgör grunden för all Yin och Yang i alla organ. Lagrar essenser som i sin tur bildar Qi, blod, och vätskor.

Njurarna kontrollerar kroppens Yang-källa Ming Men, som ger värme och kraft till organens funktioner och bestämmer sexuell potens, tillväxt och utveckling.

Vid dåligt fungerande njurar kan känsla av svaghet och apati uppstå.

Njurarna själsaspekt Zhi betyder vilja och livskraft, och njurarnas känsla är rädsla.

Levern har som uppgift att se till att Qi cirkulerar fritt i kroppen, att lagra och distribuera blod. Levern har ilska som känsla. Kontrollerar muskler, senor och ligament. Leverns meridian passerar också de yttre könsorganen. Ögonen är leverns öppning.

Orsaker och mönster till impotens enligt Traditionell Kinesisk Medicin

Inom TKM beskriver man precis som i västerländsk medicin att det kan finnas både fysiska och psykiska orsaker till impotens.

Man förknippar i första hand njurarnas meridian med impotens med tanke på att njurarna anses styra fortplantning, vitalitet och sexualitet.

Leverns meridian är viktig eftersom den passerar vid de yttre könsorganen, men också hjärtats meridian då den påverkar känslor som t ex oro och prestationsångest och kontrollerar blod och blodkärl.

Hjärtat påverkar blodomlopp, känslor och tankar.

Njurar står i kinesisk medicin för energi och överlevnad och finns det för lite energi totalt blir det mindre kvar för sexuella aktiviteter. Därför kan yngre män med mycket stress drabbas.

Vanligaste orsaken är brist (Qi, Yin, Yang) i njurarna, i första hand Yang-brist.

Anledningen till brist i njurarnas Yang kan vara arv, kroniska sjukdomar som konsumerar Yang, överdriven sexuell aktivitet som konsumerar både Yin och Yang, retention av fukt som skadar Yang och åldern där både Yin och Yang förlorar sin kraft naturligt. Åldern nämns som den vanligaste orsaken.

Yang upprätthåller initiativförmåga och handlingskraft. Vid tomhet i njurarnas kan inte Yang cirkulera och kroppsvärmen upprätthållas i lumbalområdet. Blir Yang för svag kan Yang inte hålla säden på plats vid Jing Men (Sädens port). Impotens och eller för tidig sädesutlösning uppstår.

Andra symtom på Yang-, Yin-, Qi-brist i njurarna kan vara spontan sädesavgång, värk i ländrygg, värk i knän, tinnitus, kalla armar och ben, yrsel och dåligt minne. Blek tunga med vit beläggning och djup trådlik puls.

Impotens nämns också kunna uppstå på grund av trauma i form av rädsla då njurarnas själsaspekt kan skadas och därmed Viljan störas. Sjunkande Qi uppstår.

Den andra vanligaste orsaken anses i vissa texter vara blodbrist i hjärtats meridian eller eld i hjärtats meridian.

När det kommer till yngre män påstås oftast problemet vara relaterat till hjärtats meridian. Motpolerna njurar - hjärta, vatten - eld upprätthåller varandras vitalitet. Njurarna står för essenser och hjärtat sinnena, mind. Sinnena, hjärtat dirigerar essenserna, njurarna. Om njur-essenserna som står för vilja skadas, skadas i sin tur sinnena och personen blir viljelös och tappar vitalitet. Impotens kan uppstå.

Vid tomhet blod, Yin i hjärtats meridian uppstår nästan alltid också tomhet i njurarnas Yin. Njurarna och hjärtat kan inte kommunicera och ger störningar.

Eld i hjärtats meridian uppkommer ofta vid för mycket tänkande, t ex starkt

engagemang i problemlösning. Eld i hjärtat flammar i resultat av att hjärtats Yin konsumerats. Problemet blir också här att njurar och hjärta inte kan kommunicera.

Andra symtom kan vara hjärklappning, insomni, mycket drömmar och yrsel.

Tomhet Qi, Blod i Hjärtat och Qi-brist i Mjälte

Problemet kan också ligga i tomhet Qi och blod i hjärtats meridian kombinerat med Qi-brist i mjältens meridian. Hjärtats funktion att kontrollera blodet och upprätthålla vitaliteten av blod. Mjältens funktion är att hålla blodet på plats, dvs se till att blodet inte lämnar blodkärl och kropp på felaktigt sätt. Detta ser man då impotensen enligt västerländsk medicin beror på att bindväven och venerna som leder blod till penis är skadade och inte kan hålla kvar blodet i sina banor.

Oro nämns som bakgrund till att skada både hjärta och mjälte vilket i sin tur påverkar magen, mage och mjälte är basen till Qi och Blod -som blir en brist och ej kan nära muskler vilket bidrar till impotens.

Andra symtom kan vara trötthet, drömmar med sexuella inslag, hjärklappning, glömska, yrsel. Blek tunga med tunn beläggning och svag trådlik puls.

Fukt, hetta i leverns meridian och nedre värmaren.

Fukt och hetta i nedre värmaren kan hindra flödet av qi och blod. Fukt och hetta rör sig neråt. Visar sig som en svaghet och erektionsproblem.

Andra symtom kan vara törst, bitter smak i munnen, tunga ben och mörk urin. Snabb, slipprig puls och gul klibbig beläggning på tungan. Orsaken kan vara dålig kosthållning.

Reijo Pöyhönen nämner också fukt i nedre värmaren pga obalans i Dai Mai som en diagnos.

Han beskriver Dai mai som reglerar uppåtgående och nedåtgående rörelser och ” håller” fotens tre Yin och fotens tre Yang-meridianer samt Yin och Yang Qiao Mai. Om Dai Mai av någon anledning inte kan reglera, absorberas värme eller kyla från meridianerna vilket kan leda till att blockeringar uppstår. Vätskor, fukt rinner över och invaderar området och kan leda till impotens hos mannen i och med Dai Mais nära relation till Zong Jin, som innefattar penis funktion.

Lever Qi stagnation

Lever styr flödet av qi och blod i kroppen, och meridianen kontaktar penis. Om lever störs i reglering av flödet av qi och blod kan qi-stagnation uppstå, och då kan den sexuella funktionen bli störd.

Problemen kan uppstå vid alla sorters stress, emotionella och psykiska bekymmer.

Andra symtom vid lever Qi stagnation kan vara t ex irritation, rastlöshet, svullen buk och spänningshuvudvärk.

Vid behandling av impotens är det viktigt att ta med kostråd för att balansera

Yin och Yang och vila kontra aktivitet för att stärka senare himlens essenser och vitalisera kroppen, utöver nål och eventuell moxa-behandling. Impotens kan vara ett sätt för kroppen att visa att den behöver vila och spara energi.

Slutkommentar

I all litteratur jag använt mig av finns tendenser till samma diagnoser även om de mest prioriterade diagnoserna skiljer markant, i en del texter tillkommer vissa diagnoser som inte alls nämns i andra. Har försökt sammanställa de diagnoser som uppkommit oftast och de som verkar mest intressanta.

Att problemen med impotens verkar öka världen över drar jag som slutsats att handla först och främst om kost och stress. Fet och näringsfattig mat, socker och tillsatser vilket ger uppkomst till hetta, fukt och stagnationer enligt TKM. Stress genom mer jobb, högre tempo, större krav och en omgivning med fler intryck.

Referenser

Traditionell kinesisk medicin -Reijo Pöyhönen

The manual of acupunktur -Peter Deadman

The foundations of chinese medicine -Giovanni Maciocia

Anteckningar från Akupunkturakademins föreläsningar 2007-2010

Kerstin Fugl-Meyer, Läkartidningen 39/2009 (TT)

Vårdguiden.se

Kinesisk medicin – Susanne Schönström

<http://tcm.health-info.org/>

<http://www.tcm-treatment.com>

<http://www.shen-nong.com>